

Ivana Zahradníčková: Syntaktisk og leksikalsk negasjon i norsk og tysk.

Opponentuttalelse.

Oppgaven er en deskriptiv synkron kontrastiv sammenligning av norsk og tysk med hensyn til fenomenet negasjon. Den 74 sider lange oppgaven (pluss vedlegg) er en grundig fremstilling av måter å uttrykke negasjon på i de to nært beslektede språkene. Arbeidet har derfor sin verdi først og fremst som oversiktsarbeid, der eksaminanden dokumenterer stor detaljkunnskap om begge språkene, som begge er fremmedspråk for eksaminanden.

Arbeidsmaterialet er i hovedsak et tysk og norsk korpus, samt eksaminandens eget korpus (vedlagt) ekserpert fra moderne norsk/tysk skjønnlitteratur, samt tyske og norske grammatikker.

Oppgaven er delt inn i 5 deler med drøfting av hva negasjon er, dokumentasjon av likhetene/forskjellene mellom norsk og tysk med hensyn til syntaktisk og leksikalsk negasjon, en analysedel der eksaminandens eget korpus drøftes med hensyn til forskjeller og likheter tysk/norsk, og endelig en kort konkluderende del.

Innholdsoversikten på sidene 6 og 7 kunne med fordel vært mer presis. Når termen «korpuset» brukes, er det ikke godt å vite hvilket av de tre korpusene det dreier seg om. Det må man til oppgaven for å finne ut. Og termene «Analyse» og «Konklusjon» er som innholdstermer uklare: Analyse av hva og Konklusjon på hva? Nå viser det seg da også at de heller ikke dekker samme basismateriale.

Presisjonsnivået er også andre steder ikke det beste. På side 8 hevdes det at det (på generell basis) ikke finnes mange norske grammatikker eller artikler om norsk språk i vitenskapelige tidsskrifter. Det er en sannhet med modifikasjoner, selv om norsk selvsagt ikke kan måle seg med tysk når det gjelder omfang, utbredelse, bruksområde og historie. Det kandidaten likevel sikter til, er at det finnes lite eksplisitt materiale om fenomenet negasjon i norsk lingvistikk. Men da må det sies.

Når «Norsk Referansegrammatikk» omtales som «Referansegrammatikk» side 26, er det slurv.

For tsjekkiske språkbrukere er det dette med bestemthet, korrekt ordstilling og korrekt bruk av preposisjon (idiomatiske uttrykk) som er de største problemene når det gjelder å skrive norsk korrekt. Slike feil finnes også i denne oppgaven. Et utvalg:

frekvens av, 9, analyse over, 9, konsentrerte seg diskusjonen om negasjon først, 10, konsentrerte seg på, 10, kategori av, 12, middel (pl), 12, i neste to, 14, muligheter på, 15, plassering av, 15, forekomst i, 34, Bibel, 42, bruk av, 73.

Rene språkfeil ellers er det ellers en del av i oppgaven. Et utvalg:

Letet, 8, likeverdt, 10, kapitelet, 24, ad hoc avledninger, fl.ggr., uhumsk=umoral, 30, i google på, 34, konkurrerre, 40, til og med ikke, 42, latinsk, 42, restlige, 49, sammensetniger, 53, Thommas Mann, 63, et negativ affiks, 71.

Feil i det engelske abstraktet: "...the way of creation and application of the..." samt skrivefeil: "forrein"

Noen feilskrivinger bør aksepteres, men oppgaven synes å ha noe i overkant av det akseptable.

Til det rent faglige har jeg følgende kommentar:

1. Det sies på side 30 at verb ikke kan ha prefikset u-. Verbet «muliggjøre» heter «umuliggjøre» i negasjon, og det er her en smaksak om man vil definere dette som en verblaging på grunnlag av et adjektiv (mulig/umulig) eller se på u- som et prefiks for hele verbet.
2. Å betrakte «ikke» som prefiks er tvilsomt (det franske eksemplet «Aucune politique d'intervention» er feil), og det 2. og 4. og 5. avsnittet på s 40 burde vært slått sammen. Uryddig.
3. Å si at u-, mis- og van- har samme betydning, er å ta for hardt i. Det er forskjell i betydning mellom «mistrives» og «vantrives» og «vanfør» brukes knapt i moderne norsk.
4. Å google etter faglig stoff er en risikosport. Det vrirler av feil på nettet, og når kandidaten tar feilskriverier som «nonstop musikk» og «non stop musikk» for god fisk og registrerer det som et alternativ til korrekt norsk skrivemåte, blir det helt galt. (Det samme på s 48: «non profit organisasjon»). Google er farlig!
5. Når det sies at «nonstop» kun er adverb, kan det som en kuriositet nevnes at på norsk er det også et substantiv, riktignok skrevet «NON STOP», men uttalt som ett sammenhengende ord. Det er en av Norges mest kjente kino- og teatersjokolader. Det kan man selvsagt ikke forvente at ikke-nordmenn skal vite.
6. Undertegnede er i tvil om kandidaten på side 52 blander norske og tyske eksempler hulter til bulter når ordene «irrational» og «invalidieren» står sammen med norske. Det er i så fall forvirrende.
7. dislojal, uloyal på side 55. Det vanligste er «illojal».
8. Tabellen side 59: «Hvileløs» er med substantiv som grunnlag, ikke verb. Det samme gjelder «smittefri» s 61.
9. Sidene 61-62: «kulturfattig» og «folketom» må være sammensetninger. –løs er et suffiks. Det kan man se av eksemplene: Pungen er tom, han er fattig, *pungen/han er løs.
10. «Gewichtlos – åndelett, luftlett» virker merkelig og uforståelig ut fra et norsk synspunkt.

Praha den 29. august 2011

Thor Henrik Svevad, cand. philol.

Utenlandsklektor